

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

по конституционно дело № 9 от 2002 г.

Уважаеми госпожи и господа конституционни съдии,

Моля да отклоните като неоснователно искането на главния прокурор на Република България за установяване на противоконституционността на разпоредбата на чл. 57а, т. 2 от Закона за физическото възпитание и спорта (обн., ДВ, бр. 58 от 1996 г.; изм. и доп., бр. 53 от 1997 г., бр. 124 от 1998 г., бр. 51 и 81 от 1999 г. и бр. 53 и 84 от 2000 г.)

Разпоредбата предвижда, че по бюджета на Държавната агенция за младежта и спорта постъпват средства от три на сто отчисления от сумите, реализирани при трансфер на спортисти, като отчисленията се внасят от спортната организация, която преотстъпва състезателни права на спортисти, а при трансфер на спортисти - чуждестранни граждани - от българската спортна организация. Предвидено е още, че тези средства се използват за финансиране на дейности с деца и юноши по съответния спорт, от който са направени трансферните вноски.

Искането на главния прокурор е обосновано с Решение № 8 от 1997 г. по конст. дело № 3 от 1997 г. и Решение № 31 от 1998 г. по конст. дело № 24 от 1998 г., в мотивите на които Конституционният съд е приел, че "Конституцията не предвижда възможност държавата едностранно, дори със закон, да задължава физическите и юридическите лица да заплащат отчисления от приходите от развиваната от тях правомерна дейност на фондовете на различни ведомства и органи на управление. Едностранното налагане на утешения от страна на държавата, които нямат характер на данък, щом приходите не са предназначени за държавния и общинските бюджети, противоречи на разпоредбата на чл. 60 от Конституцията."

Длъжни сме да отбележим, че и двете цитирани решения на Конституционния съд се отнасят до разпоредби от Закона за физическото възпитание и спорта и от Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите, с които се въвеждаше задължение за определени

правни субекти да внасят част от приходите си в съответните държавни фондове със специално предназначение.

Съгласно разпоредбата на чл. 57а, т. 2 от Закона за физическото възпитание и спорта отчисленията от трансфер на спортисти в размер три на сто се внасят по бюджета на Държавната агенция за младежта и спорта. Смятаме разликата в уредбата за съществена. С атакуваната разпоредба е предвидено въпросните отчисления от трансфер на спортисти да постъпват в държавния бюджет, а не в извънбюджетен фонд, за набирането на средства по който Конституционният съд е приел, че може да става само доброволно или по вътрешноевропейски път. Съгласно чл. 4 от Закона за устройството на държавния бюджет държавният бюджет обхваща републиканския бюджет и бюджета на съдебната власт, а републиканският бюджет се състои от централен бюджет и бюджети на държавните органи. От тази гледна точка е безспорно, че бюджетът на Държавната агенция за младежта и спорта е част от републиканския бюджет, съответно от държавния бюджет на Република България. В искането на главния прокурор тази разлика в законовата уредба не е отчетена и доколкото същото е обосновано единствено с твърдяното отклонение от конституционното изискване задължителните плащания, въведени едностранно от държавата, да постъпват единствено и само в държавния и общинските бюджети, то следва да бъде отклонено.

Другото обстоятелство, което не се отчита в искането на главния прокурор, в целевото предназначение на тези отчисления - за финансиране на дейности с деца и юноши по съответния спорт, от който са направени трансферните вноски. От една страна, това е особена разпоредба по отношение на чл. 2, ал. 8 от Закона за устройството на държавния бюджет, определящ, че приходите не са целеви и служат за покриване на разходите, а от друга, гарантира изпълнението на конституционното задължение на държавата по чл. 52, ал. 3 от Конституцията да закриля здравето на гражданите и да насърчава развитието на спорта и туризма. Друго такова изключение от правилото на чл. 2, т. 8 е разпоредбата на чл. 57а, т. 1, с която е предвидено средствата, разпределени по реда на чл. 9, ал. 3, т. 1 от Закона за хазарта (от Спортния тотализатор), да постъпват целево за развитието на физическото възпитание и спорта. Закрилата на здравето и насърчаването на спорта и туризма имат различни прояви форми и се осъществяват по различен начин съгласно Закона за физическото възпитание и спорта - финансиране от държавния бюджет на дейностите по чл. 58, от общинските бюджети - на дейностите по чл. 59, от бюджета на Държавната комисия за младежта и спорта - на дейностите по чл. 59а от закона и от постъпленията на Българския спортен тотализатор - на дейностите по чл. 59б.

Като основа за укрепване на здравето и физическата годност на нацията физическото възпитание, спортът и социалният туризъм за всички граждани (деца, учащи се, военнослужещи, инвалиди) са част от социалната политика на държавата и общините и се поощряват и подпомагат от тях. В Закона за физическото възпитание и спорта има редица разпоредби (чл. 21-

33в), чието предназначение е да гарантират именно изпълнението на конституционното изискване по чл. 52, ал. 3, като конкретизират задълженията на държавата и общините по отношение на физическото възпитание и спорта за всички.

Няма конституционно задължение за държавата да осигурява развитието на спорта за високи постижения. Доколкото това е въпрос на национален престиж и в известна степен допринася за насърчаването на спортните занимания на цялото общество, държавата доброволно е поела определени задължения, едно от които е да сътрудничи на спортните организации в откриването и подпомагането на талантите в спорта. Каквито и да са формите и начините за тази подкрепа, тя не би могла да означава цялостно поемане на разходите, свързани със спортното развитие на талантивите деца и юноши. Естествено задължение на всяка спортна организация е откриването на таланти в съответния спорт и подготвянето им за състезателна дейност. Затова според нас заделянето на три на сто от реализираните суми при трансфер на спортисти, които средства не могат да бъдат използвани за други цели и за друг вид спорт, е в интерес преди всичко на определен вид спорт и свързаните с него спортни организации, а оттам и в интерес на спорта изобщо. От друга страна, участвайки във финансирането на спортните организации съгласно чл. 62, т. 7 от закона, държавата допринася за постигането на тези цели. Предназначението на атакуваната разпоредба е постигането на определен баланс в отношенията на държавата и спортните организации, чиито интереси би следвало да са общи по отношение откриването и подпомагането на талантиви деца и юноши с възможности за спортно развитие.

Според нас естеството на отчисленията по бюджета на Държавната агенция за младежта и спорта, които следва да правят спортните организации при трансфер на спортисти, изключва твърдението за някакъв вид облагане чрез въвеждане на скрити данъчни задължения. Поначало данъците са задължителни безвъзмездни плащания, които се отнасят до неограничен брой лица, не се обвързват с определени цели, за постигането на които се събират, но винаги се определят сроковете и редът за плащането им, включително за принудителното им събиране. В тази връзка определянето на конкретна цел, за която могат да бъдат използвани въпросните отчисления, ограничения кръг на задължените лица, както и липсата на държавна принуда за внасянето им, не позволяват те да бъдат характеризирани като вид данъчни утежнения, поради което изискванията на чл. 60 от Конституцията на Република България са неотносими към тях.

По наше мнение е недопустима аналогията между оспорваната разпоредба от Закона за физическото възпитание и спорта и съответните разпоредби, обявени за противоконституционни с цитираните решения на Конституционния съд, на които се позовава главният прокурор на Република България. Нещо повече, в мотивите на Решение № 31 от 1998 г. по конст. дело № 24 от 1998 г. Конституционният съд е приел, че "едностранното налагане на утежнения от страна на държавата, които нямат характер на данък, щом

приходите не са предназначени за държавния и общинските бюджети, противоречи на разпоредбата на чл. 60 от Конституцията". С аргумент за обратното, когато налаганите утвърждения от страна на държавата нямат характер на данък и са предназначени за държавния бюджет, те не би следвало да противоречат на разпоредбите на чл. 60 от Конституцията.

Уважаеми госпожи и господа конституционни съдии,

Моля да приемете, че с оглед на изложените по-горе съображения, искането на главния прокурор е неоснователно, поради което следва да бъде отклонено.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:


/Симеон Сакскобурготски/